

Proloog

Antonio had zich wel eens afgevraagd of zijn leven er heel anders zou hebben uitgezien als zijn moeder op de dag van zijn geboorte niet zo nieuwsgierig was geweest. Als ze die dag gewoon rustig was doorgegaan met haar dagelijkse werkzaamheden, haar lastige dikke buik bij elke handeling verwensend. Als ze het nieuws van de aanstaande geboorte van haar neefje voor kennisgeving had aangenomen en rustig had afgewacht tot haar zwager het bericht van het nieuwe familielid zelf was komen vertellen, zoals het altijd ging. Maar zo was het niet gegaan. Angelina wond zich teveel op over het nieuws dat de kromgetrokken buurvrouw haar vertelde in de smalle deuropening van hun huis met de groene luiken.

‘Weet je wel dat je zus bezig is te bevallen?’, snerpte het mens langs de vale vitrage in een ouderwets Siciliaans dialect, dat nog moeilijker was te verstaan door de vier tanden die ze miste.

Angelina liet de afgehaalde bonen uit haar handen vallen en keek haar met open mond aan.

‘Ja, echt’, zei het praatzieke wijf, die haar ogen misprijzend door de ruimte liet dwalen op zoek naar iets afkeurenswaardigs waarover ze ’s middags onder de grote dennenboom met de andere vrouwen kon roddelen. ‘Mijn neef komt net terug uit het dorp. Hij hoorde het van zijn schoonmoeder. Die woont twee huizen verder dan je zus, dat weet je toch wel?’

Angelina knikte snel, ook al had ze geen flauw idee wie er drie dorpen verderop precies naast elkaar woonden. Ze wilde alleen maar dat het mens doorging met vertellen.

‘Of het daar helemaal goed gaat, weet ik niet, hoor. Wat ik ervan begrijp, gilt ze de hele boel bij elkaar. De hele straat kan meegenieten. Het arme mens.’

De laatste woorden moesten waarschijnlijk meelevend klinken, maar het oudje grimaste er zo afzichtelijk bij dat Angelina meteen weer wist waarom Toto en zij haar altijd de heks noemden.

‘Is het kindje al geboren?’ Angelina hoorde dat haar stem bibberde.

De buurvrouw trok haar schouders op.

‘Geen idee. Verder weet ik niets. Ik weet niet eens of dit allemaal waar is. Anders moet Toto dat misschien maar gaan vragen.’

Na een laatste blik langs de karige meubeltjes in Angelina’s woonkamer draaide de heks zich om en liet het gordijn weer achter zich dichtvallen.

De zon brandde op de keien van het Siciliaanse straatje, zoals ze altijd verzengend scheen op dit uur in de zomer. Angelina haastte zich de deur uit. Ze had even lamgeslagen zitten nadenken nadat het nare mens was verdwenen, maar toen had ze de bonen aan de kant gegooid. Ze móest het weten. Ze waggelde langs de stal onder hun slaapkamer en hoorde de ezel balken. Die dacht zeker dat de baas eraan kwam. ‘Nee, nee, ik ben het maar, Asino’, mompelde ze, alsof het beest dat kon horen.

Al snel wiste Angelina de zweetdruppels van haar voorhoofd. Ze deed haar best om snel om het hoge huizenblok heen te lopen, maar ze kwam maar moeizaam vooruit. Niet alleen haar dikke buik zat haar in de weg, ook haar voeten werkten niet mee. Het enige paar schoenen dat ze bezat had ze gekregen van haar nicht. De schoenen waren altijd al aan de krappe kant geweest, maar door haar gezwollen lijf pasten ze

nu echt niet meer. Ze propte haar voeten erin, natuurlijk. Wat moest ze anders? Op blote voeten de straat op? Het idee alleen al. Ze zou zich branden aan de hete stenen, maar nog pijnlijker zouden de opmerkingen zijn die de buurvrouwen en dorpsgenoten elkaar achter hun handen toefluisterden. ‘Heb je het gezien? Angelina liep op blote voeten! Tssss...’

Eindelijk kwam het hek van het druivenland in zicht, een paar meter hoger dan waar ze nu stond. Daarachter werkte Toto ergens tussen de wijnranken. Ze bleef even blijven staan, haar handen op haar zere onderrug duwend. Volgens de vroedvrouw moest ze dit gesjouw nog zo’n vijf weken volhouden. Misschien wel zeven weken als het kind net zo lang op zich zou laten wachten als het kindje van haar zus. Haar zus! Op wilskracht begon ze aan het laatste stukje van de klim. De eerste drie stappen waren nog gemakkelijk, door de traptreden die Toto jaren geleden had gemaakt met een paar grote stenen. Maar daarna hield de trap op. Normaal zou ze dan in vijf flinke stappen bij het hek staan, maar nu ze niet meer dan kleine eendenstapjes kon zetten, had ze meer tijd nodig. Langs haar uitpuilende buik zag ze dat de aarde onder haar knellende schoenen kurkdroog was. De donkerbruine korrels gleden in stroompjes weg op de plekken waar zij haar voeten neerzette, kleine kuiltjes achterlatend. Toch lukte het Angelina om het verweerde hek vast te pakken en zich naar de top te hijsen. Eindelijk. Ze zuchtte diep en leunde met haar onderarmen op het hek. Ze nam even de tijd om over het welvende stuk grond te turen, over de druivenplanten die in strakke rijen onverstoorbaar hun bladeren lieten wiegen in de wind. Ze werd rustig van het vertrouwde panorama, de massieve statigheid van de bergen om haar heen en het kalme geritsel van de bladeren. Een donker silhouet beneden in de verte trok haar aandacht. Het bewoog zich kalm en beheerst tussen de wijnstokken.

Toto. Wat hij daar precies deed, wist ze niet. Ze liet hem altijd zijn gang gaan, zoals alle vrouwen in haar dorp hun mannen hun gang lieten gaan. Zij bemoeide zich niet met zijn werk en hij zeurde nooit over het huishouden. Tenminste; zolang het huis op orde was en het eten op tijd op tafel stond. Laatst, toen haar buik haar weer eens teveel in de weg zat en ze te afgemat was om op tijd de pasta in de pan te gooien, was Toto kwaad geworden. ‘Zwangerschap is geen ziekte, he?’, had hij haar toegebeten. Hij vond dat hij recht had op een fatsoenlijke maaltijd en of ze daar maar rekening mee wilde houden. Angelina had niets gezegd. Ze hees zich zwijgend uit de stoel, waggelde naar de keuken en zette de pan op het vuur. Ze had geen puf om haar punt duidelijk te maken en het deed er ook niet toe. Toto was goed voor haar en hun zoon Pino en ze wist dat de komst van hun tweede kind ook voor hem spanningen met zich meebracht.

Bij de gedachte aan de baby schrok Angelina op uit haar gedachten. Ze trok ongeduldig aan het ijzerdraad dat het klaphek op zijn plaats hield en schoof het over de paal omhoog.

‘Toooooo, waar zit je?’

De wind voerde haar schreeuw de verkeerde kant op. Ze duwde het gammele hekje open met haar buik en deed twee stappen naar voren. Hier begon de grond alweer af te lopen. Ze zette voorzichtig haar voet op de droge helling. Ze riep nog een keer, maar ook nu bleef de silhouet in de verte onverstoorbaar doorgaan met zijn werk. Waarom reageerde die man nu niet? Geïrriteerd zette ze nog een stap, net te snel. Haar gewicht stond nog niet vol op haar voet, toen ze de droge grond onder zich voelde wegglijden. Ze gilte en graaide naar het hek achter haar, maar ging onderuit en voelde hoe ze op haar zij naar beneden schoof, terwijl ze wanhopig met haar vingers in de aarde klauwde om zichzelf

tegen te houden. Een meter lager lag ze stil. Angelina deed haar ogen dicht en vloekte hartgrondig. Toen ze haar ogen opende, stond Toto over haar heen gebogen.

‘Angelina, wat doe je nu! Denk om de baby!’, snauwde hij. Maar zijn blik was bezorgd en ze voelde hoe zijn sterke handen haar moeiteloos omhoog hielpen.

‘Gaat het?’

Angelina wist even niets uit te brengen.

‘Angelina! Gaat het wel? Wat doe je hier in godsnaam?’

Toto’s vraag bracht haar weer bij zinnen.

‘Calogera krijgt haar kind. Je moet er nu naar toegaan!’

‘Calogera? Hoe weet je dat?’

‘De heks kwam het vertellen.’

‘Maar waarom moet ik daar naartoe? Giuseppe komt het wel vertellen als het kind is geboren.’

Toto's opmerking klonk Angelina veel te laconiek.

‘Nee! Het gaat misschien niet goed met mijn zus. Zoiets zei dat mens. Ik vertrouw het niet Toto, ik moet weten hoe het gaat. Nu!’

De tranen zaten haar hoog en misschien dat Toto daarom geen vragen meer stelde. Hij haalde zijn schouders op en kuierde gelaten naar het kleine hutje op het land om zijn spullen te halen. Veel te langzaam naar Angelina’s zin. Toen ze zich wilde omdraaien om alvast weer naar huis te gaan, voelde ze een steek in haar buik. Nu pas realiseerde ze zich hoeveel pijn de zijkant van haar lichaam deed. Ze voelde haar benen trillen van de inspanning die het haar kostte om op de steile grond te blijven staan.

‘Steun moet ik hebben’, mompelde ze hardop. Ze draaide zich om en keek naar het hek, zo dichtbij en tegelijk zo onbereikbaar. Toen ze haar voet voorzichtig probeerde op te tillen, voelde ze dat de rulle grond onder haar andere schoen in beweging kwam.

‘Het gaat niet, het gaat niet! Blijf staan’, blafte ze zichzelf toe. Ze beet op haar lip om de opkomende paniek te bedwingen. Stokstijf met haar armen iets van haar lichaam af probeerde ze haar evenwicht te bewaren. Die stomme dikke buik, die rotschoenen, die zeurende pijn, die valse heks die haar zo had laten schrikken. Waar verdiende ze dit aan?

Toen ze vanuit haar ooghoeken eindelijk Toto de helling zag beklimmen zonder dat het hem enige inspanning leek te kosten, slikte ze haar wanhoop en opkomende tranen weg. ‘Wat sta je daar raar’, zei Toto.

Angelina wilde hem iets toesnauwen, maar besepte dat ze Toto’s hulp hard nodig had. Ze greep zijn arm met de gretigheid van een drenkeling die een reddingsband kreeg toegeworpen en klemde haar vingers zo hard om zijn arm, dat er witte plekken verschenen op zijn huid. Haar man gaf geen krimp en trok haar mee de helling op. Zwijgend strompelden ze het hekje door, de heuvel weer af naar de straat. De buurvrouwen zouden wel wat te kletsen hebben als ze hun zo door de straat zagen schuifelen, maar zelfs dat kon Angelina op dit moment niets schelen. Ze slaakte een zucht van verlichting toen ze eindelijk bij de voordeur waren en ze Toto kon loslaten. Ze greep met beide handen naar de deurpost en hees zichzelf door de smalle opening naar binnen. Schuifelend bereikte ze haar stoel, waar de boontjes nog naast lagen, en ze liet zich er hijgend op zakken.

‘En nu wegwezen!’, sommeerde ze haar man, die vanuit de deuropening naar haar stond te staren en opzichtig over zijn arm wreef. Even leek het of Toto haar onvriendelijke bevel niet over zijn kant zou laten gaan, maar toen draaide hij zich om en verdween zonder iets te zeggen naar de stal om de ezel op te zadelen voor een ritje naar zijn schoonzus.

De zon raakte al bijna de hoogste heuveltop op zijn dagelijkse

terugtocht naar de horizon, toen Toto eindelijk de ezel weer kon vastbinden aan de ring aan de buitenmuur van zijn huis. Hij klopte waarderend op de warme rug van het dier. Het beest had zijn eigenwijze buien, maar ook dit keer had hij hem toch weer over de stoffige zandwegen naar het dorp aan de andere kant van de heuvel weten te brengen. En weer terug. Toto wilde net een flinke hand hooi voor het beest uit de stal halen toen hij een ongewoon geluid hoorde. Hij bleef stil staan om goed te luisteren, maar kon het rumoer niet thuisbrengen. Pas na een halve minuut drong het tot hem door dat het een soort gehijg was. Op hetzelfde moment hoorde hij een paniekerige kreet.

‘Totooooo, ben jij dat?’

Toto liet het hooi uit zijn handen vallen en vloog naar voordeur. Hij zag Angelina zitten op dezelfde stoel als hij haar vanmiddag had achtergelaten, kromgebogen, steun zoekend bij de tafel, terwijl ze een constant gegrom liet horen. Haar haren hingen in natte plukken langs haar gezicht.

‘Angelina, wat is er?’

‘Hoe was het?’, hijgde Angelina, die niet van plan leek antwoord te geven op zijn vraag. ‘Hoe ging het met mijn zus?’ ‘Goed’, antwoordde Toto verward. ‘Alles is goed. Het is een jongetje. Luciano.’

Even zag hij het gezicht van zijn vrouw zich ontspannen, toen ze de naam van haar vader - en nu dus ook van haar neefje - hoorde. Maar het duurde slechts twee tellen voordat haar gezicht weer verkrampde tot een grimas.

‘Wat is er aan de hand, Angelina?’, probeerde Toto nog een keer wanhopig. ‘Is het de baby?’

‘Ja, ik... denk het.’ Ze gromde weer. ‘Ga naar Maria en zeg dat ze moet komen helpen.’

Toto staarde verbijsterd naar zijn creperende vrouw.

‘Nu... nu al?’, stamelde hij.

‘Het komt... vast doordat ik... ben gevallen.’ Het gehijg ging over in snikken.

‘Schiet op, de baby komt!’, hilde Angelina.

Toto rende zonder verdere vragen de deur uit naar de vroedvrouw.

Die avond, vlak voor middernacht, werd Antonio geboren, vijf weken te vroeg en te klein. Maar gelukkig had het zwartharige kind met de donkere ogen de wilskracht van zijn moeder en de kalmte van zijn vader. Alle mensen die hem de weken erna kwamen bekijken, spraken van een wonder dat de twee neefjes dezelfde dag hadden uitgekozen om ter wereld te komen. Vooral de oudere vrouwen uit het dorp waren ervan overtuigd dat Luciano had gewacht totdat Antonio sterk genoeg was om zich bij hem te voegen. Of misschien wilde Antonio niet achterblijven toen Luciano er eenmaal was. ‘Hoe dan ook: het is het lot’, bezworen ze. ‘Ze zijn met elkaar verbonden, als een tweeling.’

Daar had Antonio nog wel eens aan gedacht. Dat hij tot zijn gemello veroordeeld was vanaf de allereerste dag.